

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОГРАМА

вступного іспиту для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) спеціальності **Н2– «ТВАРИННИЦТВО»**

Галузь знань	Н – «СІЛЬСЬКЕ, ЛІСОВЕ, РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ВЕТЕРИНАРНА
Спеціальність	Н2– «ТВАРИННИЦТВО»
Освітня програма	«ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА»

Харків 2025

ЗМІСТ

Загальні положення.....	3
1. Вимоги до рівня підготовки вступників.....	5
2. Зміст фахового вступного випробування у розрізі дисциплін.....	6
3. Критерії оцінювання фахового вступного випробування.....	8
4. Порядок проведення фахового вступного випробування.....	9
Рекомендована література.....	10
ДОДАТОК Зразок «Екзаменаційний білет».....	11

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступ на основі (основа вступу) - раніше здобутий освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень або освітній ступінь та відповідний рівень Національної рамки кваліфікацій (далі - НРК), на основі якого здійснюється вступ для здобуття ступеня вищої освіти, освітнього ступеня бакалавра – 6 рівень НРК (далі – НРК6), освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) - 7 рівень НРК (далі - НРК7)).

Фаховий іспит - форма вступного випробування для вступу на основі НРК7, яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми певного рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

На навчання за програмою підготовки доктора філософії (PhD) (освітньо наукова програма «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва») можуть вступати особи, які отримали диплом бакалавра (НРК6), магістра (спеціаліста) (НРК 7) з відповідної або іншої спеціальності та продемонстрували достатній рівень знань з тем, перелік яких винесено для оцінювання підготовленості вступника для здобуття вищої освіти.

Для проведення конкурсних фахових вступних випробувань на навчання на базі здобутого раніш ступеня освіти магістр; освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст, наказом ректора ДБТУ створюються фахові атестаційні комісії, діяльність яких регламентується Положенням про приймальну комісію вищого навчального закладу, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2015 року № 1085 та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 4 листопада 2015 року за № 1351/27796.

Фахове вступне випробування проводиться фаховою атестаційною комісією за програмою, затвердженою ректором ДБТУ.

Програма фахового вступного випробування складена для вступників, які вступають на навчання до Державного біотехнологічного університету за освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» та передбачає оцінку базових знань осіб, що мають здобутий освітній ступінь магістра, освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, за темами фахових дисциплін, які дають можливість оцінити загальний рівень підготовки вступників до навчання за спеціальністю Н2– «ТВАРИННИЦТВО»

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань вступників під час вступу на навчання за університету за освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 204 - Технологій виробництва та переробки продукції тваринництва

Мета вступного фахового випробування полягає в комплексній перевірці знань вступників, отриманих ними в результаті вивчення дисциплін та оцінці відповідності цих знань вимогам до навчання за освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» та допуску до участі у конкурсному відборі.

Умови проведення вступних випробувань. Фахові вступні випробування проводяться в усній формі, у вигляді іспиту очно або дистанційно. Іспит в усній формі проводиться не менше, ніж двома членами комісії з кожним вступником, яких призначає голова фахової комісії згідно з розкладом у день іспиту. Під час складання іспиту очно члени комісії відмічають правильність відповідей в аркуші усної відповіді, який по закінченні іспиту підписується вступником та членами відповідної комісії. Складання іспиту у дистанційній формі відбувається із застосуванням платформ Zoom (Google Meet). Інформація про результати іспиту оголошується вступникові в день його проведення.

Змістовно-методичне забезпечення вступних випробувань здійснюють науково-педагогічні працівники профільних кафедр.

1. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

До проходження фахового вступного випробування допускаються вступники, які виконали повністю навчальний план за освітнім ступенем магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста й отримали диплом за відповідною або іншою спеціальністю.

Вступник повинен знати:

- ✓ термінологію, що стосується основних понять за фахом;
- ✓ основні поняття розведення, годівлі у тваринництві, птахівництві, бджільництві;
- ✓ системи та способи утримання сільськогосподарських тварин;
- ✓ основні технології заготівлі, виробництва та зберігання кормів для формування кормової бази підприємства;
- ✓ технологію виробництва молока і яловичини, виробництво племінної та товарної продукції свинарства, виробництва продукції конярства, виробництва продукції птахівництва у господарствах різного типу, виробництво усіх видів продукції вівчарства (вовни, смушків, овчин, м'яса, молока), отримання продукції бджільництва
- ✓ технології переробки продукції тваринництва;
- ✓ систему стандартизації, методичні основи стандартизації, види стандартів і їх характеристики

Вступник повинен вміти:

- ✓ вільно володіти термінологією за фахом;
- ✓ складати раціони для різних видів і статеві-вікових груп тварин та організації їх нормованої годівлі з урахуванням наявних фінансових та ресурсних обмежень;
- ✓ здійснювати контроль технологічних процесів під час виробництва та переробки продукції скотарства, свинарства, птахівництва, конярства, вівчарства, бджільництва;
- ✓ застосовувати знання морфології, фізіології та біохімії різних видів тварин для реалізації ефективних технологій виробництва і переробки їх продукції
- ✓ аналізувати господарську діяльність підприємства, вести первинний облік матеріальних цінностей, основних засобів, праці та її оплати;
- ✓ застосовувати знання організації та управління технологічним процесом переробки продукції тваринництва для ефективного ведення господарської діяльності підприємства;
- ✓ використовувати спеціальні знання для проведення санітарно-гігієнічних і профілактичних заходів на фермах та інших об'єктах із виробництва і переробки продукції тваринництва.
- ✓ застосовувати проєктні рішення технологій виробництва та переробки продукції тваринництва;
- ✓ застосовувати знання з біології та господарсько-корисних ознак різних видів тварин (кози, вівці, коні та ін.) за сучасних технологій виробництва сільськогосподарської продукції;

- ✓ застосовувати знання економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва.

2. ЗМІСТ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ У РОЗРІЗІ ДИСЦИПЛІН

Програма фахового вступного випробування для зарахування на навчання за освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» містить основні питання за наступними темами:

1. Годівля сільськогосподарських тварин. Теоретичні і практичні методи забезпечення біологічно повноцінної годівлі жуйних, свиней, овець, коней; контроль повноцінності кормів, раціонів, кормових добавок, комбікормів, кормо сумішей; профілактика порушень обміну речовин і захворювань тварин, зниження їх продуктивності, імунітету, якості продукції і продуктивного довголіття; енергозберігаючі технології виробництва кормів з пріоритетних кормових культур. Пріоритетне значення біологічно повноцінної нормованої годівлі високопродуктивних тварин.

2. Розведення с.-г. тварин. Основні положення направленої вирощування молодяку тварин, закономірності індивідуального росту та розвитку тварин, методологічні аспекти визначення типу конституції, екстер'єрної та лінійної оцінки, інтер'єру тварин з наступним їх використанням в практиці тваринництва; методи оцінки тварин за продуктивністю, принципи добору і підбору, методи розведення с.-г. тварин.

3. Технологія виробництва продукції бджільництва Значення бджільництва в історичному і на сучасному етапі розвитку. Біологія медоносної бджоли. Технологія розведення, утримання і вирощування медоносних бджіл. Медоносна база і запилення с.-г. культур. Хвороби та шкідників. Отримання продукції бджільництва.

4. Технологія виробництва продукції вівчарства. Вівці, як вид с.-г. тварин, вирощування овець, племінна робота у вівчарстві, виробництво усіх видів продукції вівчарства (вовни, смушків, овчин, м'яса, молока).

5. Конярство. Основні поняття розведення, годівлі, селекції, спортивної підготовки і технології виробництва продукції конярства. Ці поняття охоплюють походження коней та їх робочі якості, основні породи коней, селекційні методи і прийоми роботи з породами, технологія виробництва кумису, м'яса, виворотки жеребих кобил з розкриттям вітчизняного та зарубіжного досвіду.

6. Технологія виробництва молока. Значення скотарства при виробництві молока, біологія худоби молочних та комбінованих порід; породи; фактори, що впливають на молочну продуктивність; племінна справа у скотарстві, оцінка технології виробництва молока.

7. Технологія виробництва яловичини. Значення м'ясного скотарства при виробництві якісної яловичини, біологія м'ясної худоби, м'ясні породи худоби; фактори, що впливають на м'ясну продуктивність; племінна справа у

м'ясному скотарстві, оцінка технології виробництва яловичини в умовах молочного скотарства, технологія м'ясного скотарства.

8. Технологія виробництва продукції свинарства. Система і організація виробництва племінної та товарної продукції свинарства – біологічні особливості свиней, екстер'єр та конституція, породи свиней, організація племінної роботи у свинарстві (відтворення, добір, відбір, вирощування племінного та ремонтного молодняку), технології свинарства, моделювання технологічних процесів у виробництві.

9. Технологія виробництва продукції птахівництва. Біологічні особливості різних видів с.-г. птиці, систем та методів утримання, вирощування, уміння планувати виробництво продукції птахівництва у господарствах різного типу з найменшими витратами, використовувати передовий досвід вітчизняної та зарубіжної науки і практики.

10. Технологія продуктів забою. Передзабійна підготовка тварин до забою; системи здавання-приймання худоби на м'ясопереробні підприємства; методи визначення вгодованості і вимоги ДОСТу на худобу, птицю, кролів; оформлення супровідних документів для доставки тварин на підприємства м'ясопереробної промисловості; первинна переробка тварин та птахів на м'ясо, консервування м'яса; визначення свіжості м'яса; клеймування всіх видів тварин і птиці; сортовий розруб туш та ін.

11. Технологія переробки продукції тваринництва. Основні поняття переробки продукції скотарства, птахівництва, вівчарства, бджільництва, свинарства. Вивчення процесу від отримання первинної сировини до її кінцевої переробки (виготовлення ковбас, сирів, кисломолочних продуктів та ін.).

12. Стандартизація продукції тваринництва. Система стандартизації, методичні основи стандартизації, види стандартів і їх характеристика, визначення та засвоювання функцій, цілей і задач стандартизації, економічну ефективність, ефективність стандартів управління якістю с.-г. продукції та управління навколишнім середовищем.

Критерії оцінювання фахового вступного випробування

Освітньо-наукова програма: Доктор філософії
Спеціальність: 204 – Технологія виробництва та переробки продукції
тваринництва

Форма випробування

Кандидат отримує 3 фахові питання (усно або письмово). Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінювання

Критерій	Максимальна кількість балів
Теоретична глибина та повнота відповіді (по кожному питанню)	$3 \times 18 = 54$
Навички аналізу, синтезу, науковий стиль викладу	15
Структурованість, логіка, грамотне застосування термінології	10
Практична спрямованість (зв'язок теорії з практикою, приклади)	10
Мовна грамотність, культура викладу	6
Разом	95

Примітка: додатково можна нарахувати до 5 балів за інноваційний підхід або наукову новизну.

Шкала оцінювання

90–95 балів – відмінно: глибоке теоретичне обґрунтування, чіткість, відповідність стандартам PhD, оригінальність.
80–89 балів – дуже добре: відповідь повна, з глибоким аналізом, мінімальні помилки у термінології чи логіці.
70–79 балів – добре: достатній рівень, але з певними пробілами.
60–69 балів – задовільно: базові знання, однак бракує конкретики чи глибини.
<60 балів – незадовільно: не продемонстровано спеціальності, невідповідність рівню підготовки.

Що перевіряється

1. Знання науково-методологічних основ дисципліни – концепції, методи дослідження, типові технологічні процеси в тваринництві.
2. Практичні кейси – оцінювання реальних виробничих ситуацій, процесів переробки, проблем харчової безпеки.
3. Аналітика та науковий підхід – здатність обирати методи, узагальнювати дані, формулювати висновки.

4. Технологічне майбутнє галузі – інновації, екологічна адаптація, зв'язок із глобальними викликами і стандартами.

Підсумок

Програма зосереджена на поєднанні теорії, досліджень і практики. Вступник має продемонструвати знання сучасних технологій та методології наукового процесу. Баланс між теоретичною підготовкою, практичною орієнтацією та мовною грамотністю визначає кінцевий результат.

4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у формі усного іспиту очно або дистанційно. Для проведення вступного випробування формуються окремі групи вступників в порядку надходження (реєстрації) документів. Список допущених до вступного випробування ухвалюється рішенням приймальної (відбіркової) комісії, про що складається відповідний протокол.

Для проведення вступного випробування головами фахових атестаційних комісій попередньо готуються екзаменаційні білети відповідно до «Програми фахового вступного випробування». Програма фахового вступного випробування оприлюднюється на веб-сайті Університету.

Фахове вступне випробування проводиться у строки, передбачені Правилами прийому до ДБТУ.

На іспиті вступник повинен пред'явити, який посвідчує особу (паспорт громадянина України у вигляді книжечки, ID-картка), при пред'явленні якого він завдання (екзаменаційний білет). Екзаменаційний білет містить завдання з тем, вказаних у програмі фахового вступного випробування. Тривалість іспиту – до 2 астрономічних годин. Користуватися при підготовці друкованими, електронними або іншими інформаційними засобами забороняється.

Результати випробування оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів за правилами, вказаними в розділі «Критерії оцінювання фахового вступного випробування». Рівень знань вступника за результатами іспиту заноситься також до екзаменаційної відомості і підтверджується підписами голови та членів комісії. Відомість оформляється і передається до приймальної комісії в день складання фахового вступного випробування.

Розробив гарант ОНП, д.с.г. наук, професор кафедри технологій переробки та якості продукції тваринництва Прудніков В.Г.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Ібатуллін І.І., Мельничук Д.О., Богданов Г.О. та ін.* Годівля сільськогосподарських тварин. Підручник. Вінниця: Нова книга, 2007. 616 с.
2. *Ібатуллін І.І., Панасенко Ю.О., Кононенко В.К.* Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин. К.:Вища освіта, 2003. 432 с.
3. *Носальський М.Г.* Технологія кормів з основами кормовиробництва. ХДЗВА, 2008. 86 с.
4. *Мельник Ю.Ф., Найдено К.А. Журавель М.П. та ін.* Практикум з розведення с.-г. тварин. К.: Видавничий дім «Слово», 2007. 240 с.
5. *Сухарльов В.О., Дерев'яно О.П.* Вівчарство. Навчальний посібник. Харків.: Еспада, 2003. 256 с.
6. *Сухарльов В.О., Дерев'яно О.П.* Практикум з вівчарства і технології виробництва вовни і баранини. Навчальний посібник. Харків.: Еспада, 2003. 144 с.
7. *Гопка Б.М., Хоменко М.П.* Конярство. Підручник. К.: Вища освіта, 2004. 320 с.
8. *Рубан Ю.Д., Рубан С.Ю.* Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини. Підручник. Харків.: Еспада, 2015. 576 с.
9. *Костенко В.І.* Практикум із скотарства і технології виробництва молока та яловичини. Навчальний посібник. К.: Урожай, 1998. 366 с.
10. *Угнівенко А. М.* Спеціалізоване м'ясне скотарство / Угнівенко А. М., Костенко В. І., Чернявський Ю. І. К.: Вища освіта, 2006. 303 с.
11. *Угнівенко А.М., Петренко С.М., Носевич Д.К., Токар Ю.І.* Наукові основи розвитку м'ясного скотарства в Україні / Монографія.- К.: Компринт. , 2016. 330 с.
12. *Герасімов В.І. та ін.* Свинарство і технологія виробництва свинини. Х.: Еспада, 2003. 448 с.
13. *Нагаєвич В.М. і ін.* Розведення свиней. Х.: Еспада, 2005. 296 с.
14. *Рибалко В.П.* Інтенсивна технологія виробництва свинини. К.:Урожай, 1991. 176 с.
15. *Рубан Б.В.* Птиця і птахівництво. Харків.: Еспада, 2002. 512 с.
16. *Сирохман І.В.* Товарознавство м'яса і м'ясних товарів. Підручник. К.: Центр навч. л-ри, 2009. 378 с.
17. *Машкін М.І.* Технологія виробництва молока і молочних продуктів. Навчальне видання. К.: Вища школа, 2006. 351 с.
18. *Власенко В.В.* Технологія продуктів забою тварин. Вінниця: «Едевелльвейс і К», 2009. 447 с.
19. *Пабат В.О.* Технологія продуктів забою тварин. К.:ТОВ «Оріон», 2000. 361 с.
20. *Маньковський А.Я.* Технологія продуктів забою тварин. К.: «Агроосвіта», 2014. 336 с.
21. *Шаповал М.І.* Основи стандартизації, управління якістю і сертифікації. К.:Європ. Ун-т фінансів, ін..систем, менеджменту і бізнесу, 2000. 174 с.

Зразок «Екзаменаційний білет»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний біотехнологічний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
В.о. ректора ДБТУ

_____ А.І.Кудряшов
« _____ » _____ 2024 р.

Спеціальність 204 – «ТВАРИННИЦТВО»
Освітня наукова програма «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ
ТВАРИННИЦТВА»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____
фахового вступного іспиту

1. Найбільш вірним визначенням поняття «раціон» є:

1. Кількість кормів, що поїдаються твариною за добу
2. Річна кількість кормів поділена на кормодні
3. Добова кількість кормів, яка забезпечує всі потреби тварини згідно деталізованих норм годівлі
4. Добова кількість кормів, що забезпечує максимальну продуктивність тварини

2. Для поросят в перші дні після народження обов'язково згодовують:

1. Моркву
2. Вівсянку
3. Дерев'яне вугілля
4. Підсмажений ячмінь
5. Трав'яне борошно

3. Норма годівлі дійних корів визначається з урахуванням таких факторів:

1. Порода корів і період лактації
2. Жива маса корів і добовий надій
3. Сезон року і добовий надій